

ה"ת 30977/04/14 - אדאם אבו זאיד, לביבה אבו זאיד נגד מדינת ישראל, מפלג תביעות ת"א

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ה"ת 30977-04-14 אבו זאיד ואח' נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופטת דניאלה שריזלי
המבקשים
1. אדאם אבו זאיד
2. לביבה אבו זאיד ע"י ב"כ עו"ד ישראל קליין
נגד
המשיבה
מדינת ישראל מפלג תביעות ת"א

החלטה

בבקשה להחזרת תפוס

לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969

לפניי בקשה להחזרת תפוס לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 [להלן: **סעיף 34**]. מדובר ברכב מדגם מרצדס, ואן נוסעים, שמספרו 3859466 [להלן: **הרכב התפוס**], אשר נתפס בידי המשטרה ב-7.4.14, במהלך חיפוש שערכה משטרת ישראל בבית המבקשת 2 ובעלה, **הוסאמה אבו זיאד**, בחשד שהאחרון, ביחד עם אחרים, ביצעו עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

באותו חיפוש נתפסו בידי השוטרים פרטי רכוש שונים, וכן, רכב מדגם מאזדה. כבר בחודש אפריל 2014 הורה כב' השופט עוזיאל על החזרת רכב המאזדה בכפוף למילוי תנאים אלו ואחרים, לרבות הפקדת מזומנים.

נגד הוסאמה אבו זיאד ונגד שניים אחרים, נמר מכאוי ומוסא אבו זיאד הוגש כתב אישום - ת"פ 21181-04-14 - אשר כולל 11 אישומים. ב-7 מהאישומים מייחסת המאשימה/המשיבה להוסאמה אבו זיאד עבירות של **סחר בסם מסוכן בצוותא**.

במסגרת בקשה למעצרים של הנאשמים עד תום ההליכים - מ"ת 21210-01-14 - שוחררו הנאשמים בתנאים מגבילים למעצר בית בפיקוח. הערעור על החלטת בית משפט השלום נדחה.

המאשימה/המשיבה הצהירה בכתב האישום כי תעתור בסיומו של ההליך, במידה ויורשעו הנאשמים, להכריז עליהם "סוחרי סמים", ולחלט את הרכוש שנתפס ברשותם, לרבות רכב המרצדס.

בבקשה שלפני עותרים המבקשים, אח ואחות, להחזיר לחזקתם את הרכב התפוס אשר רשום בשמו של המבקש 1, ומשמש את המשיבה 2, אחותו, בחיי היום-יום. שכן, המבקש 1 נושא עתה בעונש מאסר בפועל והרכב, כך נטען בבקשה, "**הושאר לשמירה בידי משפחתה של המבקשת 2**".

בטיעונו בכתב ובעל פה התרכז ב"כ המבקשים בחזית העובדתית, כשלטענתו, הרכב התפוס הינו בבעלותו של מי שאינו קשור לחקירה ולמשפט; הרכב התפוס משמש בחיי יום-יום את המבקשת 2, שהיא אחותו של המבקש 1, ואשתו של הוסאמה אבו זיאד; הרכב התפוס אינו קשור למעשים המפורטים בכתב האישום שהוגש כנגד הוסאמה אבו זיאד ולתוצאתם. משכך, המשך החזקת הרכב בידי המשטרה איננה מוצדקת, והיא פוגעת בקניינו של המבקש 1 ומי שמתמש ברכב מטעמו פגיעה בלתי מידתית ובלתי ראויה. בדרשו להטיל על המשטרה הוצאות לדוגמא התנסח ב"כ המבקשים ביתר חריפות באומרו כי המשטרה "**גרמה (למבקשים) לנזקים כספיים מוחשיים מדי יום ביומו, ופגעה בקלות תהומית בזכויות בני מיעוטים בדרך לא דרך**".

המשיבה מתנגדת לבקשה, ומבססת את עמדתה על המגמה לאפשר את חילוטם של תפוסים במידה שיוורשע הוסאמה במשפטו. שכן, על פי הטענה, וכעולה ממסכי החקירה, מדובר ברכב שנרכש לא מכבר (אמנם בשמו של המבקש 1), אולם, הרכישה הייתה בעת שהוא מרצה עונש מאסר. חששה של המשיבה הוא שהרכב לכאורה לכך שנרכש ברווחי סמים, עובדה המצדיקה את חילוטו.

שקלתי את עמדות הצדדים, ולהלן הכרעתי, המבוססת על הנורמות המשפטיות הרלוונטיות בעניין החזרתם של תפוסים או המשך החזקתם.

א. הבקשה להחזרת תפוסים מעוררת באורח טבע את הצורך להכריע בין אינטרסים ציבוריים מוגנים ועקרונ שלטון החוק, שבמסגרתו מתחייבת שמירה על הוראות החוק ועל הליכי משפט תקינים, וכן, הצורך למנוע עבירות, להגביל את ההנאה הכלכלית שהיא תוצר העבירות, ולנקוט בענישה ראויה, הכוללת, בין היתר, חילוטם של נכסים שהושגו בעבירה, לבין אינטרס הפרט למניעת פגיעה בזכויותיו, לרבות, זכויותיו הקנייניות.

ב. תפיסתם של מוצגים כאלה ואחרים הוכרה זה מכבר במשפט כאמצעי קיצוני להשגת התכלית של הוכחת התשתית הראייתית כנגד העבריון, ובכלל זה, האפשרות לחלטם בעתיד, היה ויורשע הנאשם, שכן, היא שוללת מן המחזיק, או, מן הבעלים, בטרם הוכרע דינו של הנאשם, את השימוש וההנאה מהתפוסים למשך תקופה ארוכה. בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ועל פי עקרון המידתיות המקובל, וכן, מאחר שמדובר בפגיעה קניינית, ולעתים - פגיעה קשה, קבע בית המשפט העליון כי יש לנקוט בתפיסת רכושו של חשוד רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית [ראו: בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, תקדין עליון 3416 (1), 2006] (להלן: **פרשת לרגו**); בש"פ 7715/97 **שושנה חג'י נ' מדינת ישראל ואח'**, פ"ד נב(1) 14; וכן,

רע"פ 1792/99 אלי גאלי נ' משטרת ישראל, פ"ד נג(3) 312 (להלן: פרשת גאלי).

ג. למותר לציין, כי המשך החזקתם של תפוסים אשר נתפסו כדין בידי המשטרה, איננה מקדמה על חשבון העונש. על כן, בהתבקש התערבות שיפוטית והכרעה לעניין החזרתם של תפוסים, אמור בית המשפט לוודא, בראש וראשונה, את קיומו של מקור סמכות לתפיסה. בשלב השני, אמור בית המשפט לערוך איזון חוקתי בין ההגנה על זכויותיו הקנייניות של המבקש את החזרת התפוסים, לבין אינטרס הציבור שבמניעת ביצוע העבירות באמצעות חפצים שקידמו את ביצוען בדרך זו ואחרת. ולצורך כך, על בית המשפט להתחקות אחר מגוון התכליות שברקע סמכות התפיסה הנתונה לרשות, המקרינות, כל אחת, על סוגיית שחרור התפוסים והתנאים לכך.

ד. שלוש תכליות עיקריות עשויות להצמיח מקור סמכות להמשך החזקת התפוסים עד לסיום הליכי המשפט, והן, בראש וראשונה, הצורך בהצגתו של החפץ התפוס כראיה במשפט; שנית, מניעת עבירות בעתיד, וזאת, בהתקיים חשש מבוסס כי התפוס עלול לשמש את העבריין לביצוע עבירות בעתיד. המטרה היא, אפוא, להקשות על העבריין להוציא את תכניתו העבריינית מן הכוח אל הפועל (ראו: פרשת גאלי, בעמ' 322). תכלית נוספת שמונה בית המשפט העליון הינה - חילוט התפוסים (שהוכתמו בעבירה) כאמצעי עונשי, לפי סעיף 39 לפקודה.

ה. מצא בית המשפט, המתבקש להורות על החזרת תפוס, כי מתקיים מקור סמכות להמשך החזקת התפוס, עליו לבחון האם ניתן באיזון ראוי להשיג את מטרות התפיסה תוך פגיעה פחותה בבעל הקניין בנכס התפוס, תוך החלת "חלופת תפיסה" שתגשים כראוי את האינטרסים השונים הפועלים בענין זה (ראו: פרשת לרגו). להתרת הסוגיה, על בית המשפט לבחון ולהתייחס לנתונים שונים הקשורים להליך הפלילי המתנהל. במקרים שבהם מדובר בנכסים שנתפסו למטרת הבטחת אפשרות חילוט עתידי, כבענייננו, מורה הפסיקה, כי ראוי שיבחן בית המשפט את הצפי לקיום המשפט ולסיומו בהרשעה.

ו. רובד נוסף של בחינה מתמקד באפשרויות שחרור התפוסים והתנאים לכך, בהינתן קיומה של עילת תפיסה מתמשכת. במסגרת זו, נפסק, אמור בית המשפט לשקול את הצורך בהמשך התפיסה, כדי להגשים את תכליתה מול עניינו של הפרט שזכותו הקניינית נפגעה, ולבחון את אפשרות האיזון בין השניים באורח מידתי. בגדרו של איזון זה על בית המשפט לשקול, בין היתר, מהי מידת הסכנה לפגיעה בתכלית התפיסה אם ישוחררו התפוסים, לבין היקף הפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, ועוצמתם היחסית של האינטרסים הנוגדים תישקל ותיבחן אלה מול אלה. על בית המשפט להחליט בגדרו של איזון זה, אם ניתן לשחרר את התפוסים אף שמתקיימת עילה נמשכת לתפיסה, ואם כן - באלו תנאים וסיגים יש לעשות כן, כדי להגן על תכלית התפיסה תוך פגיעה פחותה בזכות הקניין של בעל הזכות בנכסים התפוסים (ראו: פרשת לרגו; פרשת גאלי, בעמ' 323-325; בש"פ 7023/03 אבוטבול נ' מדינת ישראל, תקדין עליון 2003 (3) 628; וכן: בש"פ 3159/00 אסנת רבין נ' מדינת ישראל, תקדין עליון 2000 (2) 1118).

ז. בשקלול האינטרסים אמור בית המשפט להעריך, מצד אחד, מה מידת הצורך בהשאת התפוסים בידי המשיבה; ומצד שני, עליו לבחון היבטים שונים הנוגעים לטיבם של התפוסים מבחינתו של בעל הקניין. כך, למשל, יבחן בית המשפט האם מדובר בתפוסים שהחזקה בהם מותרת על פי דין או אסורה; מה מידת הנזקקות להם, ומה שיעור הנזק הצפוי משלילת החזקה בטרם הסתיים ההליך הפלילי. בהקשר זה, עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם

לעסקו ולמשלח-ידו, לבין תפוס שאינו בר-שימוש יומיומי; כן, עשוי להיות שוני בין חפץ מתכלה לבין חפץ שערכו אינו מושפע ממעבר הזמן, וכיוצא באלה שיקולים.

ח. מניתי עד כאן את הנורמות המשפטיות אשר מתוות את דרך בחינת הבקשה להחזרת תפוס שלפניי.

ט. המבקשים חולקים על עצם קיומו של מקור הסמכות לתפיסת הרכב התפוס שכן הוא רשום בבעלותו של המבקש מס' 1, אשר נושא בעונש מאסר ממושך בפועל, וממילא אינו קשור בכל צורה למי שמואשם בעבירות סמים בת"פ 21181-04-14. מכאן, טרוניה מוגברת כנגד המשך החזקתו של הרכב בידי המשיבה, וזאת, נוכח הטענה כי הרכב שייך למבקש 1, ואין כל הצדקה בהמשך החזקתו, כפי שלא תהיה כל הצדקה לחלטו במועד מן המועדים.

י. ואני עיינתי בתיק החקירה ומצאתי, כי הרכב נרכש בחודש פברואר 2013, בעוד המבקש 1, שבשמו נרשם הרכב התפוס, עצור מאז 7.3.11, ונושא בעונש מאסר ממושך. לדבריו, בחקירתו ביום 28.4.14, הורה לבני משפחתו לרכוש בכספו כלי רכב, לרבות, את רכב המרצדס, לצרכי השקעה. מתיק החקירה עלה, כי מפתחות הרכב התפוס נתפסו בביתו של הוסאמה אבו זיאד, והרכב עצמו, שהוא רכב הסעות, חנה בפתח ביתו. אשר על כן, נמצא מקור סמכות לתפיסת הרכב. הטענה כי הרכב נתפס במטרה לפגוע בזכויות בני מיעוטים אינה במקומה וסגנונה אינו ראוי. אני דוחה את הטענה.

יא. בית המשפט שדן בבקשה למעצרו של הוסאמה עד תום ההליכים מצא כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות שבכתב האישום, ועם זאת, בכל הנוגע לרכב התפוס, אף שלא ניתן לשלול כליל את הקשר שלו למתחם הרחב של העבירות, הרי שבשלב מקדמי זה לא ניתן לקבוע כי קיימות לכך ראיות מוצקות או, אפילו לכאוריות, וזאת, עד שלא יתברר במהלך המשפט אם נכונה גרסת המבקש 1 ביחס לטענה שהרכב נרכש בכספי ירושה שירש מאחיו.

יב. משפטו של הוסאמה אבו זיאד אמור להיפתח רק בחודש יולי 2014, ועל כן, הסיכוי שיסתיים בזמן קרוב - קלוש. זכותה של המאשימה/המשיבה לעתור לחילוטו של רכוש אם יורשע הוסאמה בעבירות המיוחסות לו לפי פקודת הסמים המסוכנים, ואם יוכח כי הרכוש הושג בפשע או שימש לביצועו. אשר על כן, המשך החזקת הרכב התפוס אמורה להבטיח את תקינות ההליך הפלילי.

יג. אשר על כן, אני מורה למשיבה להחזיר את הרכב התפוס למבקש 1 הרשום כבעלים, או למי שיוורה לקבלו, זאת, בכפוף למילוי התנאים הבאים שיבטיחו איסור ביצוע דיספוזיציה כלשהי ברכב עד לסיום ההליכים בתיק העיקרי:

המבקש 1 יודיע בחתימת ידו, או, מפי בא כוחו, מי מוסמך לקבל את הרכב ולעשות שימוש בו;

מי שיוסמך ע"י המבקש 1 להשתמש ברכב (וזאת יכולה להיות כמובן המבקשת 2), ידאג לרשום במשרד הרשוי עיקול על הרכב לטובת מדינת ישראל;

הרכב יבוטח בפוליסת ביטוח מקיף, והפוליסה תשועבד לטובת מדינת ישראל;

להבטחת אי מכירתו או העברתו של הרכב עד לסיום ההליכים בת"פ 21181-04-14, תחתם ערבות בסך 5000 ₪ בידי מי שיעשה שימוש ברכב בהרשאתו של המבקש 1.

המזכירות תמציא החלטתי לצדדים.

ב"כ המשיבה יקבלו תיק החקירה בלשכתי.

ניתנה היום, ד' סיוון תשע"ד, 02 יוני 2014, בהעדר הצדדים.